

<https://doi.org/10.26565/2220-8089-2026-49-14>

УДК 323:004(477)

Костянтин Валерійович Бринза

аспірант кафедри політології Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна,
майдан Свободи, 4, 61022, м. Харків

k.brynza@ukr.net, <https://orcid.org/0009-0008-7090-7042>

СУВЕРЕНІТЕТ ДЕРЖАВИ В КОНТЕКСТІ ФОРМУВАННЯ ПОЛІТИЧНОГО ПРОСТОРУ В ІНФОРМАЦІЙНУ ЕПОХУ: ОСНОВНІ ТРЕНДИ РОЗВИТКУ

Розглядаються особливості трансформацій суверенітету держави в інформаційну епоху. Виділяються принципові підходи до визначення суверенітету та держави в політичній філософії. Акцентується на тому, що держава повинна вирішувати завдання щодо впорядкування діяльності всіх інститутів, що існують, причому так, щоб користь від їхньої діяльності отримував народ. Аналізуються умови, що впливають на складові суверенітету держави, насамперед, на ознаки держави. Надається порівняльне вимірювання класичного розуміння суверенітету та відповідних практик із сучасним його визначенням. Особлива увага приділяється формуванню політичного простору. Визначається, що суверенітет держави класично був пов'язаний із просторовим визначенням сфери реалізації суверенної влади, із означеною кордонами територією. У питанні еволюції суверенітету підкреслюється, що національно-територіальна ідентичність, яка супроводжує процеси становлення модерних держав ґрунтується вже не лише на територіальних маркерах, візуалізованих символах втілення влади – персоналіях володарів (характерних для попередніх епох), а на наявності спільних ціннісних смислів, культурних кодів для великих спільнот людей. Актуалізується наявність спільного соціокультурного поля у суспільстві, що інтегрує кожного індивіда до визначеної спільноти із своїми інтересами – нації, що, безумовно, посилюється та підтримується державою. Інформаційна епоха формує нове вимірювання простору, яке відповідає її основним якостям, коли інформація, знання, комунікації стають провідними силами продуктивності та влади. Здобутки інформатизації та цифровізації суспільного життя як важливого тренду сучасного розвитку діалектично пов'язані із процесами іншого ведучого тренду – глобалізацією. Визначається, що протиріччя та конфлікти універсалізму та партикуляризму формують логіку сучасного переформатування світового порядку, задають напругу нестабільності та підвищують ризики невизначеності та непередбачуваності наслідків прийняття політичних рішень та дій. Ускладнення архітектури розподілу влади в світі, латентність та нескоординованість процесів взаємодії, багаторівневість та протиріччя одночасно існуючих ідентичностей є важливими глобальними трендами.

Ключові слова: *влада, держава, дієспроможність, ідентичність, інститути, суверенітет, політичні процеси, політичний простір, світовий порядок.*

Як цитувати: Бринза, К. В. 2026. Суверенітет держави в контексті формування політичного простору в інформаційну епоху: основні тренди розвитку. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна. Серія «Питання політології»* 49: 113-119. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2026-49-14>

In cites: Brynza, K. V. 2026. State Sovereignty in the Context of Forming Political Space in the Information Age: Main Development Trends. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Issues of Political Science»* 49: 113-119. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2026-49-14> (in Ukrainian)

© Бринза К.В., 2026.

This is an open-access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License 4.0

Сьогодні ми спостерігаємо швидкі зміни, що охоплюють різні сфери суспільного життя. Погляд на історичну картину розвитку світу минулих епох показує у порівнянні із сьогоденням те, що напруга концентрації системних змін та швидкості значно зросли. Суспільні здобутки, на котрі раніше спливали тисячоліття або, із часом, століття, трансформуються протягом десятиліть або, навіть, років (коли, наприклад, йдеться про виробничі, інформаційні технології). Потужного поштовху цей рух набув із переходом до інформаційної, постіндустріальної епохи у середині ХХ століття. Перезавантаження на умови існування нової епохи потребує саме системних змін суспільного існування, коли змінюються не лише технології, а й соціальні відносини, аксіологічні складові, моделі економічної взаємодії, підтримані відповідними змінами правових настанов, формуванням сталих, формалізованих «правил гри» у суспільстві та світовій спільноті, і, безумовно, політичних інститутів як цілісних структур, де нормативне поєднується із організаційним і функціональним вимірюваннями. Держава протягом тисячоліть являла собою у різних формах організаційне втілення влади на певній території. Її виникнення, як певної організаційної структури та моделі управління, на межі IV-III тисячоліть до нової ери, знаменувало занепад парадигми влади, що спиралась на принцип «сили авторитету», що об'єднував первісні спільноти, до парадигми, де «авторитет сили» стає домінуючим принципом. Саме від держави найбільшою мірою залежали забезпечення порядку, стабільності, можливості процвітання спільнот. Питання про швидкість та адекватність відповідей на історичні, суспільні виклики завжди було актуальним у вимірі держави та управління нею. У концентрованому вигляді ця проблема з часом була сформульована як реалізація суверенітету держави, що втілює дієвість, ефективність влади. Суверенітет держави за сучасних умов виступає важливим фактором конкурентоспроможності суспільств перед викликами як внутрішнього, так і зовнішнього порядку.

Для України, що протистоїть російській агресії, питання про дієві складові державності має принциповий характер. Для нашої країни означена проблематика є актуальною у трьох взаємопов'язаних вимірах. По-перше, як було зазначено, це захист суверенітету в умовах військової агресії, по-друге, це вирішення завдань із проведення демократичної модернізації та становлення

відкритого суспільства, по-третє, це необхідність адекватних відповідей на виклики трансформації інформаційної епохи, та, навіть, врахування можливостей подальшого розвитку у зв'язку з набуттям постінформаційної суспільної якості.

Суверенітет держави, його збереження, політичні трансформації, нова якість влади стають предметом наукового інтересу сучасних дослідників. Хотілося б підкреслити значення для нашої розвідки доробку З. Баумана, У. Бека, С. Гантінгтона, М. Кастельса, Н. Лумана, С. Льюкса, Т. Фрідмана. Сучасні аспекти полікотворення важливі для нашого дослідження висвітлюються у роботах таких вітчизняних авторів, як О. Андреева, Т. Бевз, С. Денисюк, Г. Зеленько, Т. Комарова, С. Мацієвський, С. Наумкіна, М. Остапенко, І. Поліщук, Н. Ротар, О. Третяк, О. Фісун, В. Шамраєва та ін.

Метою статті є визначення специфіки трансформацій суверенітету держави, змістовних (якісних) його складових, факторів, які впливають на дієвість суверенітету у контексті викликів інформаційної епохи.

Розглядаючи трактування суверенітету держави слід згадати думку Г. Еллінека, який зазначав, що це означає владу, над якою немає ніякої іншої влади; ця влада незалежна та верховна. Перший ступінь суверенної державної влади визначається зовнішніми відносинами, а другий характеризує становище всередині самої держави (Lagi 2015). Французький науковець М. Оріу, порівнюючи державу із іншими інститутами влади, застосовував такі визначення, як «перший серед рівних», «інститут інститутів». Держава повинна вирішувати завдання щодо впорядкування діяльності всіх інститутів, що існують, причому так, щоб користь від їхньої діяльності отримував народ (Олійник 2023: 69). Як відомо, держава характеризується певними ознаками, слід визначити, наприклад, чітко означену територію та її межі, контроль щодо засобів примусу, наявність політичної легітимності. На нашу думку, Ч. Тіллі справедливо зауважує, що для держави важливо мати чітку відмежованість від інших організацій, що діють на цій території, формальна погодженість між її інститутами, що одночасно зберігають незалежність (Tilly 1992). Суверенітет в рамках національної держави пов'язується з територією, громадянством і чітким визначенням та розумінням національних інтересів. Він набуває рис своєрідного охоронця держави від зовнішнього втручання.

Суверенітет держави класично був пов'язаний із просторовим визначенням сфери реалізації суверенної влади, із означеною кордонами територією. У західноєвропейській традиції політичної філософії та в політичній практиці модерне розуміння суверенітету держави у поєднанні із національно-територіальною формою держави формується, починаючи з часів епохи Відродження, відбивається у потужному передбаченні розвитку основних політичних трендів Н. Макіавеллі, у визначенні суверенітету держави Ж. Боденом, знаходить ґрунтовне осмислення у працях Г. Гроція, Т. Гоббса. Такому визначенню просторового розуміння суверенітету відповідав особливий формат ідентичності, що набуває впливу разом із формуванням націй. Ці процеси відбивали зміни у самовизначенні та визначенні: достатньо локалізовані ідентичності феодального розподілу територій на окремі володіння, із наявністю господарів, які мешкають у високих замках на пагорбах, поступаються місцем ідентичностям більш широкого і водночас більш абстрагованого (у плані територіальної локалізації) виміру, які характеризують процес формування націй. Національно-територіальна ідентичність, що супроводжує процеси становлення модерних держав, ґрунтується вже не лише на територіальних маркерах, візуалізованих символах втілення влади – персоналіях володарів, а на наявності спільних ціннісних смислів, культурних кодів для великих спільнот людей. Актуалізується наявність спільного соціокультурного поля у суспільстві, що інтегрує кожного індивіда до визначеної спільноти зі своїми інтересами – нації, що, безумовно, посилюється та підтримується державою.

Цей просторовий вимір ідентичності на рівні знань, комунікацій, інформації, ідей, цінностей збігається значною мірою із її суто територіальним вимірюванням, принаймні для більшості населення певної країни. Суверенні держави (та їхні об'єднання, союзи, коаліції та т. ін.) в індустріальну епоху стають ключовими суб'єктами міжнародних відносин, на практиці доводячи свою суб'єктність та дієспроможність. У внутрішньополітичному вимірі суверенітет виявляється у спроможності реалізувати верховне право прийняття загальнообов'язкових рішень для всіх, до кого вони звернені. Це стосується усіх сфер життя суспільства, наприклад: підтримки політичного порядку, економічного розвитку та забезпечення умов функціонування усіх суб'єктів економічної діяльності, правової інтеграції суспільства, збереження

унікальності ціннісно-духовного, культурного коду спільноти та необхідного для стабільності рівня порозуміння щодо ключових цілей та цінностей подальшого шляху народу. Зрозумілим у зв'язку з цим є широке визначення держави як країни, народу, нації, що розташовані на певній території та представлені інститутами верховної влади. У вузькому плані (спеціалізованому) держава являє собою організацію, що володіє верховною владою на певній території. Зміст цього визначення наявно ілюструє виникнення держави як особливого інституту та одночасно її важлива ознака – наявність інститутів управління та примусу, а історично факт відділення інститутів публічної влади від організації усього суспільства.

Уваги потребує те, що у сучасних дослідженнях найчастіше фіксується стійка кореляція між повнотою функціонування державних інститутів та їхнім демократичним спрямуванням. Країни із ефективною та дієспроможною державністю найчастіше обирають демократичний напрямок розвитку. Обмеженість дієспроможності державних інститутів, навпаки, найчастіше зумовлює рух до консолідованої автократії чи демонструє її сталі форми. Складність сучасних політичних трансформацій значною мірою породжує гібридні форми політичних режимів, коли демократичні інститути та принципи, накладаючись на стійкі автократичні форми, зазнають видозмінень у цій гібридній якості. Зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991-2014) у вимірі гібридності досконало дослідив український науковець Ю. Мацієвський (Мацієвський 2016).

Особливості реалізації політико-режимних характеристик великою мірою, на наш погляд, залежать від дієспроможності держави. Це, на нашу думку, виявляється у тому, що від наявності сталої демократії як методу управління залежить, наскільки держава як особливий інститут, спеціалізована організація буде відтворювати широкі суспільні інтереси у прийнятті та провадженні своїх рішень на рівні загальнообов'язкових. Чим більш поширена автократія як метод управління, тим більша вірогідність того, що держава перетвориться на механізм дуже вузького фільтру, який завадить інтересам широких соціальних груп та навіть національним інтересам потрапляти як до структур прийняття політичних рішень, так і, відповідно, до реалізації.

Такий порядок функціонування держави входить у протиріччя із провідними

визначеннями як держави, так і її суверенітету у модерній політичній філософії. Для європейської політичної думки, починаючи з Нового часу, саме держава, право, договірна природа походження та сутності держави, поєднання держави та народу, кожного індивіда спільними інтересами та суспільним благом, що знаменує перемогу над станом «війни усіх проти усіх», стає пріоритетним ціннісним смислом, який остаточно витискає божественний теоцентризм епохи Середньовіччя, у переносному, звісно, сенсі саме держава та право стають новими богами модерної епохи.

Інформаційна епоха формує нове вимірювання простору, яке відповідає її основним якостям, коли інформація, знання, комунікації стають провідними силами продуктивності та влади (Кастельс 2007). Здобутки інформатизації та цифровізації суспільного життя діалектично пов'язані із процесами глобалізації. Це наявно реалізується не лише у суто територіальному всесвітньому поєднанні процесів, що відбуваються на теренах різних країн, зростанні взаємопроникнення та взаємозалежності спільнот, які подекуди знаходяться дуже далеко на мапі одна від одної. Формування глобального «тіла» та розуміння його територіального вимірювання відноситься до епохи Великих географічних відкриттів, однак, ніяке тіло не може існувати без «душі», що втілюється у сполученні ціннісних смислів та культурних кодів, у поєднанні потоків інформації та знань. Перехід до інформаційної епохи надає потужного поштовху новій якості світу, де простір, у котрому розгортаються процеси різних сфер суспільного життя, віртуалізований, представлений ідеями, інформацією, технологіями, геометрією мережевих комунікацій, образами реальності, іміджами та інтерпретаціями подій та фактів, що відбуваються у класичному територіальному вимірюванні простору або взагалі є штучно сконструйованими. Відповідно до цього простору, з'явився та швидко набуває все більш досконалих форм новий глобальний рівень ідентичності, це і є проявом глобальної «душі». Слід погодитись із тими дослідниками, які говорять про носіїв цієї ідентичності, серед котрих багато апологетів посилення глобальних тенденцій універсалізму як, наприклад, глобальні кочовики (мандрівники), згідно з думкою З. Баумана (Бауман 2008: 73). На нашу думку, стан прекарності, характерний для все більшої кількості людей в світі, з одного боку, є

поживним середовищем для просування глобальної ідентичності, з іншого боку, новий простір, активно порушує традиційні соціальні зв'язки, умови статусних позицій у суспільстві, стійкі соціальні визначення як окремих людей, так і цілих соціальних груп. Як зазначав Г. Стендінг, прекаріат стає новим «небезпечним класом» (Standing 2021), для якого невизначеність, нестабільність, поліваріантність стають не лише умовами життя, а й важливими соціальними характеристиками. Одним, із факторів поширення прекаріату, на нашу думку, є послаблення впливу держави на власних громадян, що зумовлено зростанням «прозорості» кордонів для технологій, ідей, товарів та послуг, фінансів, капіталів зокрема, міграції великих мас людей. Гомогенного характеру набувають, ринок праці, глобальна інфраструктура. Розмиванню піддаються не лише кордони між державами, а й чіткі фронтири приходять у занепад у багатьох регіонах світу на фоні посилення глобального тренду універсалізму. Саме протиріччя та конфлікти універсалізму та партикуляризму, на наш погляд, формують логіку переформатування світового порядку, що розгортається на наших очах, задають напругу нестабільності та підвищують ризики невизначеності та непередбачуваності наслідків прийняття політичних рішень та дій.

Держави вже не є основними центрами сила та влади в новій архітектурі світу, вона визначається тим, що центрів сили, центрів влади багато, діють вони частіше нескоординовано, латентно. На новий рівень вийшов вплив наддержавних та недержавних акторів. Державам, навіть тим, що займають лідерські позиції, все складніше зберігати непопущність повністю суверенного статусу. Серед акторів глобального впливу виявляються потужні транснаціональні корпорації, міжнародні організації, мережеві спільноти глобального інформаційного простору. Нелегальні, криміналізовані структури пов'язані з торгівлею технологіями, зброєю, людьми, наркобізнесом, тероризмом та розповсюдженням конфліктів і воєн використовують новий вимір простору задля своїх цілей та, безумовно, є бенефіціарами від порушення суверенітету держав. Ускладнення архітектури розподілу влади у світі, латентність та нескоординованість процесів взаємодії, багаторівневість та протиріччя одночасно існуючих ідентичностей є важливими глобальними трендами сучасного розвитку, які породжують нестабільність та виклики суверенітету держав.

Держави постають суб'єктами міжнародних відносин, що взаємодіють у глобальному просторі. У правовому вимірі для міжнародної системи важливим ціннісним смислом концентрування стає певна проблематика, яка просувається домінуючими центрами сили як «жорсткої», так і «м'якої» одночасно (наприклад, прав людини, боротьби із глобальними загрозами, забезпечення подальшого нарощування технологій, збереження існуючої моделі розвитку із тими ієрархіями світового впливу, що вже склалися), перманентно розгортаються процеси адаптації національно-державних законодавств до складових нормативно-правового регулювання, які продукуються наднаціональними структурами. Зовнішня політика української держави у сфері прав людини набирає все більших обертів. Спостерігається плідна співпраця України з міжнародними організаціями, такими як ООН, РЄ, ОБСЄ, ЄС, із Комітетом щодо питань поводження з військовополоненими, Міжнародним комітетом Червоного хреста для реалізації спільних ініціатив та моніторингу ситуації з правами людини в Україні. Наприклад, як це фіксує експертне аналітичне звітування, у 2023 році було досягнуто глобальної згоди, що окупація є злочином проти міжнародного права, просувалась робота щодо створення міжнародного трибуналу (Українська призма: Зовнішня політика 2023: 316, 318, 319).

Суверенітет держав сьогодні формується у просторі, що задається глобальними, інформаційними трендами. Завдання ефективної реалізації суверенної влади вимагають від держав врахування нового простору існування та прийняття відповідних політичних рішень, які сприяють не лише збереженню суверенності, а й просуванню конкурентоспроможності, протистоянню експансії глобального універсалізму, розв'язанню глобальних проблем. Ці завдання та їхня реалізація залежать не лише від ефективного державного, політичного інжинірингу – високої спроможності до продукування суверенних рішень. Як зазначала українська дослідниця Т. Бевз, складовою частиною державного суверенітету є інформаційний суверенітет України. Викликом, на її думку, є те, що засоби масової інформації та комунікації виконують роль інструмента прихованого та прямого маніпулювання громадською думкою у боротьбі елітних груп за владу та ресурси (Бевз 2013: 196).

Технологічний та аксіологічний аспекти впровадженої політики, щільно перети-

наються у сучасній суверенній якості держав. Інформаційна епоха, процеси цифровізації, подальший розвиток технологій штучного інтелекту ставлять питання про технологічні можливості на порядок денний державної політики. Однак технології людської діяльності без відповідного аксіологічного наповнення навряд чи забезпечать суверенність як у глобальному інформаційному просторі, так і на локальному рівні. Глобальна ідентичність, простір, де знання, інформація, комунікації, мережева взаємодія, ідеї та незліченні можливості інтерпретації фактів продукують нову реальність, яка активно впливає на події та процеси, що відбуваються у класичному територіальному просторі, трансформує матеріальний світ.

Важелі змін та впливу, необхідні суверенним державам, містяться сьогодні великою мірою саме у цьому ідейно-комунікативному, аксіологічному просторі. Варто підкреслити, що влада як соціальний феномен в інформаційну епоху пріоритетно визначається як спроможність продукувати та контролювати ціннісні смисли та культурні коди суспільства (Комарова, Кононенко 2025: 95). Суверенітет та влада як змістовне наповнення державної форми існування спільнот історично та практично пов'язані. Отже, стан суверенності та дієспроможності держав в інформаційну епоху, а тим більш із переходом до постінформаційної якості, напряду залежить від політики, що забезпечує збереження унікальної громадянської ідентичності, що ґрунтується на засадах національних інтересів, від ефективного освоєння нового простору, де влада та її можливості реалізуються через ресурси інформаційно-технологічного, когнітивного, аксіологічного, комунікативного характеру.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Lagi, S. 2015. Georg Jellinek, a liberal political thinker between the Habsburg Empire and Germany (1885-1898) Working Papers in Philosophy . Szerkesztő: Kovács Gábor. 2015/1. URL.: <https://iris.unito.it/retrieve/e27ce42c-4f3c-2581-e053-d805fe0acbaa/workingpaper.pdf>
2. Олійник Ю. 2023. Вплив політико-правових поглядів Морісв Оріу на формування концепції плюралістичної демократії. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. Вип. 77. С. 68–78. <http://dx.doi.org/10.30970/vla.2023.77.068>
3. Tilly Ch. 1992. Coercion, Capital and European States, A.D. 990-1990. Oxford. 271 p. URL.: <https://web.archive.org/web/20210122131940/https://books.google.com/books?id=5pcynQEACAAJ>

4. Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991-2014): монографія. Чернівці: Книги – XXI, 2016. 552 с. URL.: <http://resource.history.org.ua/item/0013848>
5. Кастельс, М., 2007. Інтернет-галактика. Міркування щодо Інтернету, бізнесу і суспільства. Пер. з англ. К.: Ваклер. 304 с.
6. Бауман, З. 2008. Глобалізація. Наслідки для людини і суспільства /Пер. З англ. Вид. дім «Києво-Могилянська академія». 108 с.
7. Standing G. 2021. The Precariat: The New Dangerous Class.SPECIAL COVID-19 EDITION. Bloomsbury. 256 p.
8. Українська призма: Зовнішня політика 2023. Аналітичне дослідження. ГО «Рада зовнішньої політики «Українська призма», Фонд ім. Ф. Еберта. 2024. Київ: ТОВ «Вістка». 336 с. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/21179.pdf>
9. Бевз Т. 2013. Суверенітет як невід’ємна ознака держави у документах і практиці українського державотворення. *«Наукові записки Інституту політ. і етнонаціональних досліджень ім. І. Ф. Кураса НАН України»*. Вип. 3(65). С. 190-212. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzิปiend_2013_3_11
10. Комарова Т. Г., Кононенко В. П., 2025. Культуротворчість як сфера формування політичних ціннісних смислів: театр у прифронтовому Харкові. *Вісник Харківського національного університету імені В.Н. Каразіна, серія «Питання політології»* 47: 94-102 <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2025-47-11>

Стаття надійшла до редакції 17.12.2025

Статтю прорецензовано 21.02.2025

Стаття рекомендована до друку 30.03.2026

Статтю опубліковано 30.04.2026

Використання штучного інтелекту: Автор засвідчує, що під час проведення дослідження та підготовки цього рукопису генеративний штучний інтелект не використовувався

Kostiantyn Brynza

PhD student, Department of Political Sciences, V.N. Karazin Kharkiv National University

,4, Svoboda Sq., Kharkiv, 61022, Ukraine;

k.brynza@ukr.net, <https://orcid.org/0009-0008-7090-7042>

STATE SOVEREIGNTY IN THE CONTEXT OF FORMING POLITICAL SPACE IN THE INFORMATION AGE: MAIN DEVELOPMENT TRENDS

The features of the transformations of state sovereignty in the information age are considered. Principled approaches to defining sovereignty and the state in political philosophy are highlighted. The emphasis is on the fact that the state must solve the problem of streamlining the activities of all existing institutions, so that the people benefit from their activities. The conditions that influence the components of state sovereignty, primarily the characteristics of the state, are analyzed. A comparative measurement of the classical understanding of sovereignty and related practices with its modern definition is provided. Particular attention is paid to the formation of political space. It is determined that the sovereignty of the state was classically associated with the spatial definition of the sphere of implementation of sovereign power, with a territory defined by borders. In the issue of the evolution of sovereignty, it is emphasized that the national-territorial identity that accompanies the processes of the formation of modern states is no longer based only on territorial markers, visualized symbols of the embodiment of power – the personalities of the rulers (typical of previous eras), but on the presence of common values and cultural codes for large communities of people. The existence of a common socio-cultural field in society is becoming more relevant, integrating each individual into a specific community with its own interests – the nation, which is certainly strengthened and supported by the state. The information age is shaping a new dimension of space that corresponds to its fundamental qualities, when information, knowledge, and communication become the driving forces of productivity and power. Power, as the substantive core of state sovereignty at the information stage of development, is actively manifested through the ability to produce and control the values and cultural codes of society. The achievements of informatization and digitalization of public life as an important trend of modern development are dialectically connected with the processes of another leading trend – globalization.

It is determined that the contradictions and conflicts of universalism and particularism shape the logic of the modern reformatting of the world order, set the tension of instability, and increase the risks of uncertainty and unpredictability of the consequences of political decisions and actions. The complexity of the architecture of the distribution of power in the world, the latency and uncoordinated processes of interaction, the multilevel nature and contradictions of simultaneously existing identities are important global trends. The sovereignty of the state requires the powerful formation and support of ideological components, the protection of the unique values and cultural codes of the nation, which define the modern political space, which is largely virtualized.

Keywords: *power, state, capacity, identity, institutions, sovereignty, political processes, political space, world order.*

REFERENCES

- Lagi, S. 2015. Georg Jellinek, a Liberal Political Thinker Between the Habsburg Empire and Germany (1885-1898) *Working Papers in Philosophy*. Szerkesztő: Kovács Gábor. 2015/1. <https://iris.unito.it/retrieve/e27ce42c-4f3c-2581-e053-d805fe0acbaa/workingpaper.pdf>
- Oliynyk Yu. 2023. The influence of Maurice Oriu's political and legal views on the formation of the concept of pluralistic democracy. *Bulletin of Lviv University. Law Series*. Issue 77: 68–78.
- Tilly Ch. 1992. *Coercion, Capital and European States, A.D. 990-1990*. Oxford. 271 p. <https://web.archive.org/web/20210122131940/https://books.google.com/books?id=5pcynQEACAAJ>
- Matsievsky Y. V. In the Trap of Hybridity: Zigzags of Transformations of the Political Regime in Ukraine (1991-2014): monograph. Chernivtsi: Knygy – XXI, 2016. 552 p. URL.: <http://resource.history.org.ua/item/0013848>
- Castells, M. 2007. *Internet Galaxy. Reflections on the Internet, Business and Society* /trans. from English. K.: Vakler. 304 p.
- Bauman, Z. 2008. *Globalization. Consequences for individuals and society* /Translated from English. Publishing house «Kyiv-Mohyla Academy». 108 p.
- Standing G. 2021. *The Precariat: The New Dangerous Class*. SPECIAL COVID-19 EDITION. Bloomsbury. 256 p.
- Ukrainian Prism: Foreign Policy 2023. Analytical study // NGO “Foreign Policy Council “Ukrainian Prism”, F. Ebert Foundation. 2024. Kyiv: LLC “Vistka”. 336 p. <https://library.fes.de/pdf-files/bueros/ukraine/21179.pdf>
- Bevz T. 2013. Sovereignty as an integral feature of the state in the documents and practice of Ukrainian state-building. 9. *Scientific notes of the Institute of Political and Ethno-National Studies named after I. F. Kuras of the NAS of Ukraine*. Issue 3(65). pp. 190-212. URL.: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nzipiend_2013_3_11
- Komarova Tetiana, Kononenko Valery. 2025. Cultural creativity as a sphere of formation of political values: theater in front-line Kharkiv. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series «Issues of Political Science»* 47: 94-102. <https://doi.org/10.26565/2220-8089-2025-47-11>

The article was received by the editors 17.12.2025.

The article has been peer-reviewed 21.02.2026

The article is recommended for printing 30.03.2026

Article published 30.04.2026

Use of Artificial Intelligence: The author certify that no generative artificial intelligence tools were used in the conduct of the research or in the preparation of this manuscript